

Normandië Oost

De microregio's van deze gids:

(zie kaart op de binnenflap van het omslag)

1	Rouen en de meanders van de Seine	blz. 83
2	Côte d'Albâtre en Pays de Caux	blz. 167
3	Vexin normand en Pays de Bray	blz. 247
4	Côte Fleurie en Pays d'Auge	blz. 295
5	Euredal en Pays d'Ouche	blz. 367
6	Perche	blz. 423

Normandië Oost

Vertaling	Inez Falley
Redactie	Martin Appelman, Ampersand, Houten
Opmaak	Jan Bos, Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Shutterstock
Oorspronkelijke titel	Le Guide Vert Normandie - Vallée de la Seine
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Anne Lagerde (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Eindredactie	Anne Teffo
Redactie	Manuel Sanchez, Emmanuelle Souty, Guy en Christine Lys, Amélie Renaut, Baptiste Fillon
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Patrick Matyja, Michèle Cana, Stéphane Anton, Severin Vlad, Constantin Cristian
Met dank aan	Didier Boussard, Francine Frémond, Pascal Grougon, Marie Simonet

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2013

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internet-adressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2013/45/264 - NUR 512
ISBN 978 90 209 9516 9

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

1/ DE REIS VOORBEREIDEN

NAAR NORMANDIË

Met de auto	8
Met de trein	9
Met het vliegtuig	9

VOOR HET VERTREK

Weerbericht	10
Nuttige adressen	10
Overnachten	11
Uit eten	13

WAT IS ER TE DOEN?

Alfabetisch overzicht van de rubrieken	14
---	----

MET HET GEZIN

Overzicht van de activiteiten	20
-------------------------------------	----

MEMO

Agenda	22
Leestips	24
Film	27

2/ NORMANDIË ONDER DE LOEP

NORMANDIË VANDAAG

Lokale keuken	30
Economie	33

LANDSCHAP EN NATUUR

De kust	40
Het achterland	44

GESCHIEDENIS

Chronologie	48
De abdijen	51
Normandië, land van uitwisselingen	54

KUNST EN CULTUUR

Architectuur	59
ABC van de architectuur	66
Kunstnijverheid	72
Schilderkunst	73
Muziek, film en literatuur	76
In de voetsporen van grote Normandische schrijvers	78

3/ STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 ROUEN

EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

Rouen	86
Clères	122
Louviers	124
Elbeuf	129
Abbaye de Jumièges	134
Parc naturel régional des Boucles de la Seine Normande	138
Caudebec-en-Caux	144
Abbaye de Saint-Wandrille	150
Lillebonne	154
Pont-Audemer	158

2 CÔTE D'ALBÂTRE EN PAYS DE CAUX

Le Havre	170
Falaises d'Étretat	186
Fécamp	192
Pays de Caux	204
Varengueville-sur-Mer	218
Dieppe	221
Arques-la-Bataille	233
Eu	236
Le Tréport	242

3 VEXIN NORMAND EN PAYS DE BRAY

Gisors	250
Vernon	255
Giverny	258
Les Andelys	261
Lyons-la-Forêt	267
Château de Martainville	275
Forges-les-Eaux	280
Neufchâtel-en-Bray	286
Forêt d'Eawy	291

4 CÔTE FLEURIE EN PAYS D'AUGE

Honfleur	298
Trouville-sur-Mer	310
Deauville	316
Houlgate	327
Cabourg	331
Pont-l'Évêque	337
Lisieux	341
Pays d'Auge	350
Château de Crèvecœur-en-Auge	360
Vimoutiers	363

5 EUREDAL EN PAYS D'OUCHE

Dreux	370
Évreux	381
Conches-en-Ouche	390
L'Aigle	396
Bernay	402
Brionne	408
Abbaye du Bec-Hellouin	413

6 PERCHE

Nogent-le-Rotrou	427
Brou	433
La Ferté-Bernard	436
Parc naturel régional du Perche	440
Bellême	444
Mortagne-au-Perche	451
Verneuil-sur-Avre	457

Register	464
Kaarten en plattegronden	473
Woordenlijst	474

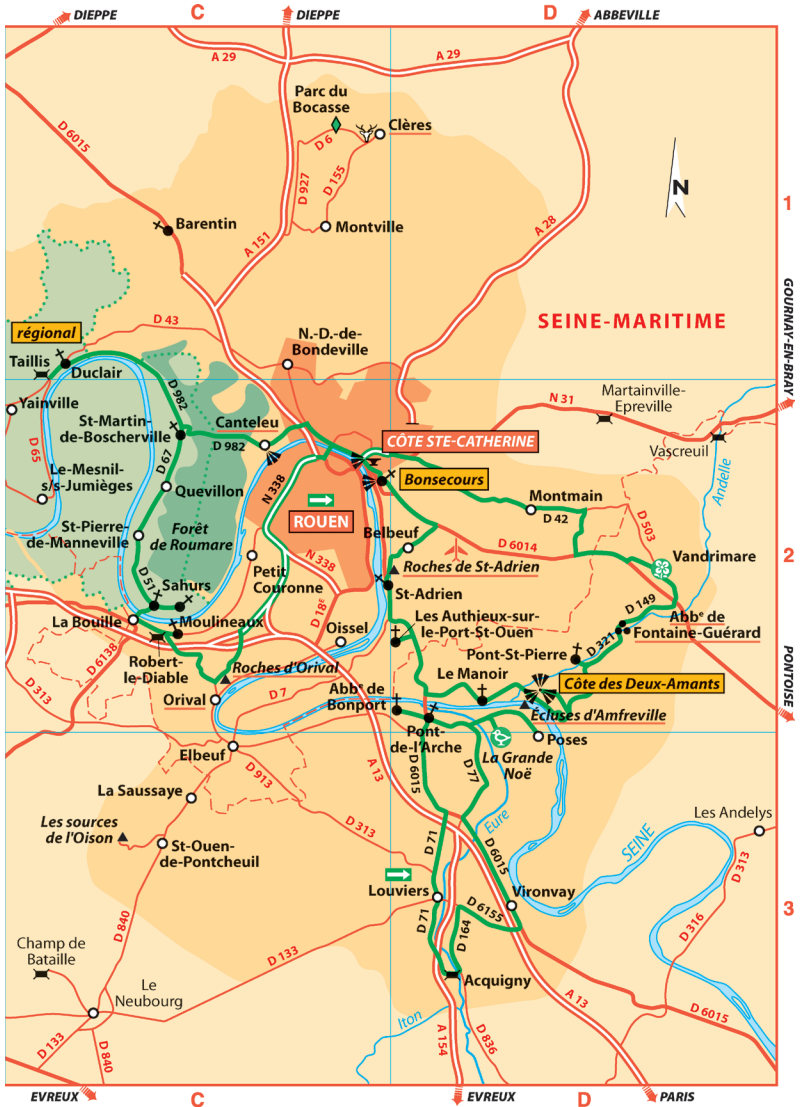
meer adressen

Rouen en de meanders van de Seine **1**

Michellinkaart 304 – Seine-Maritime (76)

▶ ROUEN ★★★	86
▶ CLÈRES ★	122
▶ LOUVIERS	124
▶ ELBEUF	129
▶ ABBAYE DE JUMIÈGES ★★★	134
▶ PARC NATUREL RÉGIONAL DES BOUCLES DE LA SEINE NORMANDE ★★	138
▶ CAUDEBEC-EN-CAUX ★	144
▶ ABBAYE DE SAINT-WANDRILLE ★	150
▶ LILLEBONNE	154
▶ PONT-AUDEMER ★	158

Rouen

108.300 inwoners (agglomeratie: 389.862 inwoners) – Seine-Maritime (76)

ADRESBOEKJE: BLZ. 117

INLICHTINGEN

Office du tourisme de Rouen vallée de Seine – 25 pl. de la Cathédrale - 76000 Rouen - ☎ 02 32 08 32 40 - www.rouentourisme.com - mei-sept.: 9.00-19.00 u, zon- en feestd. 9.30-12.30 u, 14.00-18.00 u; rest van het jaar: dag, behalve zon- en feestd. (behalve bij bijzondere evenementen 14.00-18.00 u) 9.00-12.30 u, 13.30-18.00 u - gesl. 1 jan., 1 mei, 1-11 nov., 25 dec.

Bezichtigen onder begeleiding – www.rouenvalleedeseine.com - juli-aug. en sept. - € 6,50. In Rouen, die het label 'Stad van kunst en geschiedenis' draagt, kunt u onder leiding van een gids een geanimeerde ontdekkingstocht maken.

Bezichtigen met audiogids – € 5,00. Om de stad in alle vrijheid te bezoeken (2 u).

Themawandelingen. In de brochures *Laissez-vous conter* staan wandelingen (2 u) buiten de platgetreden paden van Rouen en het Pays d'Elbeuf.

Door Rouen met de koets – ☎ 06 22 48 42 53 - www.attelages-des-aulnes.fr - bezoek onder begeleiding juli-aug.: ma.-di., do.-vr.: 11.40-12.20 u, 14.00-18.00 u; mei-juni en sept.: tijdens weekend op aanvraag; rest van het jaar: wo. en weekend: 11.40-12.20 u - € 6,50 (tot 3 jaar gratis).

De haven ontdekken – ☎ 02 35 08 69 00 - www.rouensurmer.fr - begin april tot begin nov. - gesloten 15 aug. - € 8,00 - (3-18 jaar € 5,75). Bezoek (1.15 u): vertrek om 14.30 u aan de kade Boisguilbert (steiger Gehan Ango) - reservering bij het Office de Tourisme.

Goed om te weten – Alle musea zijn gratis de 1ste zo. van de maand en elke dag voor -26 jaar en werkzoekenden. Het ontdekkingsticket voor drie musea (*le billet découverte 3 Musées*) (€ 8,00) geeft toegang tot de permanente collecties van het Musée des Beaux-Arts, het Musée Le Secq des Tournelles en het Musée de la Céramique. De **museumkaart Rouen Vallée de Seine** (€ 10, 00, geldig voor 1 jaar, verkrijgbaar bij het Office de Tourisme) geeft recht op korting (of op een tweede bezoek gratis) bij tal van musea en monumenten in Rouen en omstreken.

LIGGING

Regiokaart C2 (blz. 85) - Michelinkaart 304 G5.

130 km van Parijs. De kades op de rechteroever van de Seine en een aaneenschakeling van boulevards in de vorm van een vage cirkelboog begrenzen het stadscentrum, de oude wijken en de historische stadskern. De linkeroever omvat het administratieve centrum, de prefectuur, moderne woonwijken, winkelcentra en industriegebieden.

PARKEREN

Zie voor de grootste betaalde parkeerplaatsen in het centrum de plattegrond op blz. 94-95. Gratis parkeren: langs de kade van de benedenlinkeroever en Boulingrin (vlak bij het station). Zie ook Vervoer in het Adresboekje.

AANRADERS

De gotische architectuur van de kathedraal en de Église St-Maclou en de Église St-Ouen; de oude kern van Rouen; de collecties van het Musée des Beaux-Arts; de voormalige abdij St-Georges-de-Boscherville en het schitterende panorama aan de Côte des Deux-Amants en vier- of vijfjaarlijks, de Armada.

PLANNING

Ongeveer twee dagen voor Rouen en omgeving.

MET KINDEREN

Het wetenschapscentrum H2O. Met speciaal documentatiemateriaal kunnen kinderen op een ludieke manier het Musée Flaubert et d'Histoire de la médecine, en het Musée maritime, fluvial et portuaire bezoeken. Het Office de Tourisme biedt de toeristische rally Mahou la gargouille.

Vanaf de rots die de stad in het oosten domineert, ontvouwt de agglomeratie Rouen zich: 'stad met duizend klokkentorens' op de rechteroever, woonwijken, industrie en havengebied op de linkeroever. Deze stad vol geschiedenis, de hoofdstad van Haute-Normandie, ligt rond een meander van de Seine. Verken de stad bij voorkeur al wandelend of fietsend. Na de renovatie van het stadscentrum, de bouw van een zesde brug, pakt de stad nu de kades aan waar de oude pakhuizen worden hersteld. De Cathédrale Notre-Dame, en een betoverende vallei maken Rouen tenslotte tot een onschatbare parel.

★★★ Cathédrale Notre-Dame B2

 02 35 71 71 60 - - tastbare maquette en folders in braille verkrijgbaar - april-sept.: dag. 7.30-19.00 u, behalve ma. 14.00-19.00 u, zon- en feestd. 8.00-18.00 u; rest van het jaar: dag. 7.30-12.00 u, 14.00-18.00 u, behalve ma. 14.00-18.00 u, zon- en feestd. 8.00-18.00 u - rondleidingen incl. doopkapel, Chapelle de la Vierge en de crypte (normaal niet toegankelijk (1.30 uur)): dag. tijdens schoolvak., anders za. en zo. 14.30 u - gesl. 1 jan., 1 mei en 11 nov. - gratis - de kooromgang sluit een halfuur eerder.

De kathedraal vormt een van de hoogtepunten van de gotische kunst in Frankrijk. De bouw begint in de 12de eeuw, maar de kerk wordt in de 13de eeuw, na een brand, herbouwd. Het bouwwerk wordt in de 15de eeuw verfraaid door Guillaume Pontifs en in de 16de eeuw door **Roland Leroux** (ca. 1465-ca. 1527), die verantwoordelijk is voor het definitieve uiterlijk. In de 19de eeuw wordt de kathedraal bekroond met een gietijzeren torenspits. Tussen 1940 en 1944 lijdt het gebouw zware schade. Er worden weer missen gehouden, maar de restauratie is nog steeds bezig.

 Goed om te weten – Tijdens het zomerseizoen bezorgt de 'lichtkunst' van Skertzo de kathedraal een extra dimensie.

BUITENKANT

De schoonheid van de kathedraal schuilt in de gevarieerde opbouw en de rijke, beeldhouwde versieringen. Monet gebruikte de voorgevel als thema voor zijn beroemde serie *De kathedraal van Rouen* (1892-1894), een opeenvolgende reeks impressionistische doeken gemaakt van zonsopgang tot zonsondergang.

Rouen, hoofdstad van Normandië

DE INBURGERING VAN DE NOORMANNEN

Na het Verdrag van St-Clair-sur-Epte in 911 (*zie blz. 253*) wordt Rouen de hoofdstad van het nieuwe hertogdom en verandert **Rollo**, de leider van de Noormannen, bij zijn doopsel zijn naam in Robert. Deze goede bestuurder ontpopt zich tot een dappere landschapsarchitect: hij versmalt en verdiept de Seine-bedding door moerassen te dempen, verbindt her en der verspreide eilandjes met het vasteland en legt kades aan. Onder invloed van Rollo en zijn nakomelingen groeit Rouen uit tot een van de schitterendste en bloeiendste steden van de Normandische beschaving en tot een harmonieus geheel van Scandinavische, Gallo-Frankische en christelijke invloeden.

DE HONDERDJARIGE OORLOG

In 1418 belegert Hendrik V Rouen, dat na zes maanden uitgehongerd moet capituleren. Opstanden en samenzweringen volgen elkaar op tegen de **Goddons** (spotnaam voor de Engelsen, afgeleid van hun vloek *God damn*). Ondanks de vreselijke repressie koesteren de Normandiërs weer hoop na de heldendaden van **Jeanne d'Arc** en de kroning van Karel VII. Helaas wordt Jeanne door de Bourgondiërs gevangengenomen in Compiègne; haar twee ontsnappingspogingen mislukken.

De Engelsen bedreigen de hertog van Bourgondië met ernstige sancties en na tussenkomst van de bisschop Cauchon van Beauvais wordt de gevangene voor een bedrag van tienduizend gouden ecu's aan de Engelsen uitgeleverd. Op 25 december 1430 wordt Jeanne opgesloten op de eerste verdieping van een van de torens – de zogenoemde 'toren naar de velden' – van het kasteel van Filips August. Ze wordt geketend en dag en nacht bewaakt.

Het **proces van Jeanne d'Arc** begint op 21 februari 1431 met een vlijmscherpe dialoog tussen Jeanne en haar rechters: dapper pareert de Maagd van Orléans alle trucs van haar rechters, wat Michelet als 'gezond verstand in de extase' bestempelde. De ondervragingen duren drie maanden. De aanklacht verklaart haar 'ketter en schismatiek', een zaak voor de brandstapel dus. Op 24 mei wordt Jeanne op een schavot op de begraafplaats van de Abbaye de St-Ouen gedwongen zich te bekeren; ze breekt. Ze is veroordeeld tot levenslang 'op water van angst en brood van pijn', maar haar leven is gered. De Engelsen zijn echter razend en bedreigen de rechters. Op 28 mei komt Jeanne terug op haar verklaring en op 30 mei wordt ze levend verbrand op de Place du Vieux-Marché. Haar hart, dat niet door de vlammen is verteerd, wordt in de Seine geworpen. De Engelsen mompelen: 'We zijn verloren, we hebben een heilige verbrand.' In 1456 wordt ze gerehabiliteerd en in 1920 heilig verklaard en tot beschermheilige van Frankrijk uitgeroepen.

DE 'GOUDEN EEUW'

De periode tussen de Franse herovering en de godsdienstoorlogen is een 'gouden eeuw' voor heel Normandië en in het bijzonder voor Rouen. De kardinaal d'Amboise, aartsbisschop en beschermheer van de stad, 'lanceert' de renaissancestijl. De notabelen bouwen weelderige huizen van steen met rijkversierde gevels vol houtsnijwerk. Lodewijk XII laat een gerechtsgebouw optrekken voor zijn hooggerechtshof dat later door Frans I wordt omgevormd tot parlement.

De Rouense kooplieden sluiten zich aan bij de zeevaarders uit Dieppe en samen bevaren ze alle zeeroutes. Op het wapen van de machtige gilde van groothandelaars in garen en band prijken 'drie schepen met rompen en masten van goud' en hun devies: 'O zon, overal ter wereld zullen wij u volgen.' De oude lakenstad stapt over op de productie van zijde en zilver- en goudlaken. In 1550 wordt in Rouen de eerste 'koloniale tentoonstelling' gehouden op de oevers van de Seine.

OPMARS VAN DE INDUSTRIE

In het begin van de 18de eeuw bleef een rijke koopman zitten met een voorraad katoen die hij maar niet kwijtraakte. Hoewel dit materiaal tot dan toe alleen werd gebruikt om kaarslonten van te maken, besluit de man de vezels te gaan spinnen en weven. De nieuwe stof is onmiddellijk een geweldig succes: de indigoblauw geverfde *rouennerie* verdringt zelfs de Hollandse stof of *guinée*. In 1730 produceert Rouen als eerste katoenfluweel en gekeperde stoffen. De verfijnerheid ontwikkelt zich gelijktijdig met de textielindustrie en machines brengen een heuse omwenteling teweeg. Er ontstaan secundaire industrietakken, zoals het appreteren, bleken en bedrukken van stoffen.

Ook de haven wordt gemoderniseerd: in de 19de eeuw worden de havenbekkens gegraven en komt er een spoorlijn. De oude stad op de rechteroever dijt uit naar de dalen van de zijrivieren en de heuvels. De industriële opmars zet door in de 20ste eeuw en de agglomeratie van Rouen breidt zich verder uit met het ontstaan van de havenindustrie.

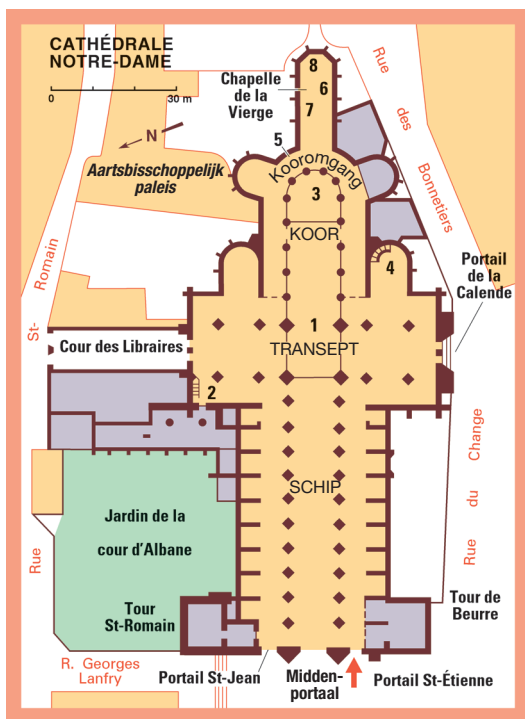
ROUEN NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

De oude wijken rond de Seine en de industriegebieden op de linkeroever worden tijdens de oorlog met de grond gelijk gemaakt. De kathedraal ontsnapt op het nippertje aan de totale verwoesting. Bij de heropbouw van de stad verhuizen de beschadigde fabrieken naar nieuwe, speciaal aangelegde industriegebieden; de linkeroever wordt een moderne woonwijk. Op de rechteroever strekt een **autonome haven** (nu de Grand Port Maritime) zich uit van Rouen tot Tancarville, en op de linkeroever tot aan Honfleur. De activiteiten zijn uitgebreid dankzij betere scheepsverbindingen, modernisering van de haveninstallaties en de bouw van silo's en nieuwe terminals (containers, bosproducten enz.).

EEN TOEKOMSTGERICHTE STAD MET VEEL MOGELIJKHEDEN

De stad is zich vandaag erg goed bewust van haar vele en uitzonderlijke troeven: een schitterende ligging in een grote meander van een bevaarbare rivier, een uitgesproken historisch centrum, een dynamische stadskern met heel wat winkels en tal van industriezones langs de oevers van de Seine. En het resultaat is er en mag worden gezien. Dankzij de export van graan blijft de haventrafiek gestadig groeien, in tegenstelling tot die in de andere grote Franse havens. Rouen, haven in het estuarium, haalt onmiskenbaar voordeel uit haar bevoorrechte ligging tussen Parijs en de oceaan. Grote projecten staan bovendien op stapel: de bouw van een nieuw station op de linkeroever (gepland voor 2020) en het baggeren van de Seine zodat grote schepen tot in de haven kunnen varen om er hun goederen te lossen (gepland voor 2015). Wedden dat het project van het 'Grand Paris' de ambities van Rouen zal bevestigen?

ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

Westgevel – De enorme gevel is bezaaid met buitengewoon opengewerkte torentjes en wordt geflankeerd door twee totaal verschillende torens: de Tour St-Romain links en de Tour de Beurre rechts.

De fijnbewerkte **Portail St-Jean** (links) en **Portail St-Étienne** (rechts) dateren uit de 12de eeuw en hebben een rondboog en een kleine colonnade. De twee timpanen zijn 13de-eeuws: op dat van de H. Stefanus (ernstig beschadigd) staat een Christus in grote heerlijkheid afgebeeld en de steniging van de H. Stefanus. Dat van de H. Johannes stelt de marteldood van Johannes de Doper en het feest van Herodes voor. Het flamboyante vensterwerk boven de twee portalen dateert uit de periode 1370-1420. Let op de opengewerkte frontalen boven de lange, smalle nissen met beelden uit de 14de en 15de eeuw. Het **centrale portaal** (begin 16de eeuw), toegeschreven aan Roland Leroux, wordt geflankeerd door twee robuuste, piramidale steunberen, met in de inspringende delen beelden van profeten en apostelen. Op het timpaan is een boom van Jesse te zien. Boven het portaal prijkt een enorm frontaal, onderbroken door een opengewerkte galerij.

De vroeggotische **Tour St-Romain** links is de oudste toren (12de eeuw, alleen de bovenste verdieping dateert uit de 15de eeuw). In de 15de eeuw begon Guillaume Pontifs met de bouw van de overweldigende, flamboyante **Tour de Beurre** (rechts). Roland Leroux voltooide zijn werk in de 16de eeuw. De toren werd de 'botertoren' genoemd, omdat hij gedeeltelijk betaald was met de geïnde 'dispensatie' van gelovigen, die dan tijdens de vasten melk en boter mochten drinken en eten.

Zuidkant – Doe een stap terug om de centrale toren te bekijken. Deze lan-

taarntoren met spits is Rouens grote trots. Hij is gebouwd in de 13de eeuw en verhoogd in de 16de eeuw. De huidige gietijzeren spits vervangt sinds 1876 de houten spits van 1544 die bedekt was met verguld lood en in 1822 werd getroffen door de bliksem. Dit is de hoogste torenspits van Frankrijk (151 m). Tussen twee 13de-eeuwse vierante torens in de rechterkruisbeuk verrijst het **Portail de la Calende**, een 14de-eeuws meesterwerk. De insprongen zijn onderaan versierd met vierpasmedaillons.

Noordkant – Loop langs de **Cour d'Albane**, die aan de oostzijde wordt begrensd door een galerij van de kloostergang. Even verderop begint de **Cour des Libraires**, die afgesloten is met een schitterende stenen poort in flamboyant gotische stijl (1482). Aan het einde van de binnenplaats prijkt het **Portail des Libraires** met twee hoge, opengewerkte frontalen en schitterende gebeeldhouwde decoraties.

Het timpaan (eind 13de eeuw) stelt het Laatste Oordeel voor, met op het onderste register de dynamische *Wederopstanding van de Doden* en op het bovenste de *Scheiding van de zaligen en verdoemden*, huiveringwekkend gedetailleerd. *Loop terug naar het plein om via de hoofdingang de kathedraal binnen te gaan.*

INTERIEUR

Schip – Het vroeggotische schip bestaat uit elf traveeën van vier verdiepingen: hoge arcaden, 'valse' tribunes, een uitgespaarde gaanderij (triforium) en bovenlichten. De kapitelen zijn versierd met knoppen of bladwerk. De zijbeuken zijn buitengewoon hoog, maar de tribunes die aanvankelijk halverwege de zijbeuken waren gepland, zijn er uiteindelijk nooit gekomen.

Boven de kruising van het transept (51 m van de grond tot de sluitsteen) verrijst een verrassende **lantaarntoren** (1). De enorme pijlers van dit opmerkelijke huzarenstukje bestaan elk uit maar liefst 27 zuilen en reiken tot aan de top.

Transept – Fraaie 14de-eeuwse versieringen tegen de achterkant van het Portail de la Calende en het Portail des Libraires. Vergelijkbare ornamenten op de twee puntgevels: vier grote nissen met frontalen met knoppen omlijsten de deur en bedekken de muur. Onder de boogjes en tussen de frontalen prijken beelden onder een baldakijn. De Croisillon des Libraires (linkerkruisbeuk) bevat een groot roosvenster met 14de-eeuwse glas-in-loodramen. In de hoek de **Escalier de la Librairie**★ (2), het werk van Guillaume Pontifs: de twee traparmen (de eerste is 15de-eeuws, de tweede 18de-eeuws) vertrekken vanuit een mooie loggia, waarvan de deur wordt bekroond met een frontaal. Fraaie glas-in-loodramen uit de 14de eeuw (Pinksteren) en de 16de eeuw (legende en panegyriek van de H. Romanus) in de rechterkruisbeuk.

Koor – Het 13de-eeuwse koor bestaat uit een verdieping met hoge spitsbogen, een triforium en een verdieping met bovenlichten, waarvan er drie versierd zijn met 15de-eeuwse glas-in-loodramen die de Calvarieberg voorstellen. De pijlers waarop de bogen rusten, hebben zware ronde kapitelen (13de eeuw) met knoppen of gestileerde planten. Ze zijn op een wonderlijke manier bekroond met door gebeeldhouwde koppen ondersteunde dekstukken. Het **hoofdaltaar** is gemaakt van een marmeren plaat uit het Aostadal en wordt gedomineerd door een verguld loden Christus van Clodion (3) uit de 8de eeuw. De twee aanbiddende engelen van Caffieri aan weerszijden van het altaar komen uit de in 1944 verwoeste Église St-Vincent. De aan Jeanne d'Arc gewijde apsiskapel (4) grenst aan de rechterkruisbeuk. Max Ingrand maakt de glas-in-loodramen. **Crypte, kooromgang, Chapelle de la Vierge** – De 11de-eeuwse ringvormige **crypte** onder het koor maakte deel uit van een romaanse kathedraal. Het altaar en een vijf meter diepe stenen put zijn bewaard.

Bekijk in de **kooromgang** (5) (*ingang rechterkruisarm – uitgang links*), met zijn drie straalkapellen, de liggende grafbeelden van Rollo, Richard Leeuwenhart (eind 13de eeuw) en Willem Langzwaard (14de eeuw), hertog van Normandië en zoon van Rollo. Bewonder beslist de vijf **glas-in-loodramen**★ (13de eeuw). Het raam met de H. Julianus de Gastvrije was een geschenk van het gilde voor vishandelaars (afgebeeld onder aan het venster) en inspireerde Flaubert. Let op het voortreffelijke coloriet van de ramen met het Lijdensverhaal en de barmhartige Samaritaan. Achter in de 14de-eeuwse **Chapelle de la Vierge** (6) staan Maria, Johannes de Doper, de H. Romanus en enkele prelaten afgebeeld. In het midden velt de H. Joris de draak. De fries van de kroonlijst is versierd met sibillen, profeten en apostelen. In een hoekje rechts wordt u aangestaard door het gebeeldhouwde hoofd van Roland Leroux. Links tegen het gotische nisgraf van Pierre de Brézé (15de eeuw) prijkt het **grafmonument van Louis de Brézé**★ (7), seneschalk van Normandië en echtgenoot van Diane de Poitiers, een kunstwerk in hoogrenaissancestijl (1535 tot 1544). De aartsbisschoppen van Rouen staan op de 14de-eeuwse glas-in-loodramen in de kapel. Mooi schilderij van Philippe de Champaigne, *De aanbidding van de herders*, in het weelderige retabel (8) uit 1643.

Wandelen Stadsplattegrond 94-95

★★★ HET OUDE ROUEN

Ongeveer 2 uur, zonder museumbezoek. Vertrek op de Place de la Cathédrale.

Place de la Cathédrale B1

Tegenover de kathedraal op de hoek van de Rue du Petit-Salut verrijst het voormalige **Bureau des Finances** (*hoofdkantoor van het Office de Tourisme*), een stijlvol renaissancegebouw van 1510. Aan de noordkant van het plein staat het **Hôtel Romé** dat wordt gerenoveerd. Een lift op het binnenplein zal toegang bieden tot een observatorium met zicht op de Place de la Cathédrale. De ruimte 'Monet-Cathédrale' neemt de plaats van het voormalige Palais des Congrès in. De werken zouden tegen eind 2011 moeten worden afgerond met de aanleg van een **groen terras** dat er vanaf de straat zal uitzien als een hangende tuin. Het **Cour Albane** onder aan de Tour Saint-Romain wordt in de tuin geplaatst.

★★ **Rue Saint-Romain** B2

Een van de boeiendste straten van het oude Rouen, met mooie vakwerkhuisen uit de 15de-18de eeuw. Aan het einde tekent zich de spits van de Église St-Maclou af. Het **Portail des Libraires** (op nr. 3) is een paretje van de flamboyante

Het gewelf van de Cathédrale Notre-Dame bestaat uit elf traveeën.

S. Sonnet / Hermis.fr

gotiek dat in 1280 werd gebouwd en dat rechtstreeks naar de kathedraal leidt. Iets verderop is een opengewerkte puntgevel met de restanten van een raam het enige overblijfsel van de kapel waar het proces van Jeanne d'Arc op 29 mei 1431 eindigde en waar ze in 1456 werd gerehabiliteerd.

Aartsbisshoppelijk paleis B2

Niet toegankelijk. Voorbij de Cour des Libraires van de kathedraal verrijst het aartsbisshoppelijke paleis, dat kardinaal d'Estouteville en Georges d'Amboise in de 15de eeuw lieten bouwen (in de 18de eeuw verbouwd). Robuuste façade en militair aandoende torentjes. Via een portaal aan de Rue des Bonnetiers, kunt u een blik op de binnengevel werpen.

Steek de Rue de la République over naar de **Place Barthélemy** en bekijk de fraaie 15de-eeuwse vakwerkpanden en de **Église St-Maclou**.

★★ Église Saint-Maclou B2

3 r. du Gén.-Sarrail - ☎ 02 35 71 28 09 - ma., vr., za. en zo.; april-okt.: 10.00-12.00, 14.00-18.00 u; rest van het jaar: 10.00-12.00, 14.00-17.30 u - rondleiding mogelijk - gesl. di., wo., do. en feestd. - gratis. Deze prachtige, homogene kerk in flamboyant gotische stijl werd gebouwd tussen 1437 en 1517. Opmerkelijk is dat in volle renaissance, de zuivere gotische stijl bewaard bleef. Enkel het pijltje op de klokkentoren is nieuw. De prachtige façade heeft een groot voorportaal met vijf in waaiervorm gerangschikte arcaden en drie portalen.

Het centrale en linkerportaal bezitten renaissance **deurvleugels**★★, telkens in twee verdeeld: de vleugel zelf is versierd met bronzen leeuwenkopjes en heidense taferelen; op het bovenste paneel is een medaillon te zien. De medaillons van het **middenportaal** stellen de *Besnijdenis* (links) en het *Doopsel van Christus* (rechts) voor. Boven aan de deurvleugels is God de Vader te zien. Op het **linkerportaal** staat de Goede Herder bij de schaapskooi, aangevuld met beelden van Samson, David, Mozes en Salomo. De mensfiguren achterin verbeelden de *Dwaling*: het Grieks-Romeinse heidendom, het Egyptische geloof en de islam. De **orgelkast**★ (1521) binnen is versierd met fraai renaissancehoutsnijwerk en rust op marmeren zuilen van Jean Goujon. De schitterend bewerkte **wenteltrap**★ (1517) vertrekt in het oksaal van de kerk. De Chapelle Notre-Dame-de-Pitié (links in het koor) met 18de-eeuwse lambrisering herbergt een *Christus en de twee Engelen*, een onderdeel van de *Majestas Domini* in de koorsluiting (18de eeuw).

★ Rue de Martainville B/C2

In deze straat staan nog enkele interessante vakwerkhuisen (15de-18de eeuw). Let op de mooie deurvleugels van het noordportaal van de Église St-Maclou: links de *Ark des Verbonds* en rechts het *Ontslapen van de Moeder Gods*.

ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

ROUEN

0 100 m

OVERNACHTEN

- Andersen (Hôtel).....①
- Auberge de jeunesse.....③
- Bertelière (Hôtel La).....⑤
- Camp du Drap d'or (Hôtel du).....⑦
- Cardinal (Hôtel le).....④
- Carmes (Hôtel des).....⑥
- Cathédrale (Hôtel de la).....⑧
- Dandy (Hôtel).....⑩
- Dieppe (Hôtel de).....⑫
- Muette (Chambre d'hôte La).....⑬
- Vieux Carré (Hôtel le).....⑮
- Versan (le).....②

UIT ETEN

- Bistrot de Panurge (le).....④
- Bistrot du Siècle (le).....⑥
- Couronne (la).....⑩
- Écaille (l').....⑫
- Gill.....⑭
- Maraîchers (les).....⑮
- Marmite (la).....⑯
- Pascaline.....⑰
- P'tits Parapluies (les).....⑱
- Réverbère (le).....⑲
- Toque d'Or (la).....⑳
- 37 (le).....㉑

ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

De mooie renaissancefontein op de hoek van de façade van de kerk doet u misschien denken aan Manneken Pis in Brussel.

★★ Aître Saint-Maclou C2

Dit atrium is een bizarre en toch vredige plek. Als bezoeker wordt u heen en weer geslingerd tussen gevoelens van rust (weg van het lawaai van de straat) en verbazing bij het zien van de macabere versieringen.

Dit 16de-eeuwse complex (van het Latijnse *atrium*) is een van de laatste voorbeelden van een middeleeuws **ossarium** voor pestlijders. De vakwerkpannen rond de centrale binnenplaats hebben op de begane grond galerijen, die vroeger open waren. Langs de gevel loopt een dubbele fries, versierd met bizarre motieven zoals schedels, gekruiste beenderen en gereedschap van een grafdelver. De fries rust op zuilen met beschadigd beeldhouwwerk dat een dodendans voorstelt.

De zolder boven de begane grond was een ossarium, maar werd in de 18de eeuw verbouwd tot bovenverdieping (de zuidelijke vleugel dateert uit 1640 en deed nooit dienst als ossarium). Een kruisbeeld op het plein herinnert aan de vroegere functie van het gebouw. Nu is hier de École des Beaux-Arts gevestigd.

Wandel terug naar de voorgevel van de Église St-Maclou en ga rechtsaf.

★ Rue Damiette C1-2

Aardig zicht op de hoofdtoren van de Église St-Ouen vanuit deze oude straat vol vakwerkhuisen. Rechts begint een smalle straat, de impasse des Hauts-Mariages.

Neem op de Place du Lieutenant-Aubert links de Rue d'Amiens. Verderop verrijst het **Hôtel d'Étancourt** (17de eeuw), dat u herkent aan de gevel met grote beelden.

Keer terug naar de Place du Lieutenant-Aubert en volg linksaf de Rue des Boucheries-St-Ouen. Aan de rechterkant ziet u de Rue Eau-de-Robec.

Rue Eau-de-Robec C1

In deze straat met gerestaureerde vakwerkgevels kabbelt een klein beekje met enkele voetgangersbruggen eroverheen. Zo moet vroeger de Robec langs de huizen van de lakenfabrikanten hebben gestroomd. De gebouwen hebben vaak een soort 'uithangzolder'. De koopliedenfabrikanten lieten hier hun garenstrengen en katoenen stoffen drogen na het spinnen en verven op de begane grond.

Het **Maison des Quatre Fils Aymon**★ (15de-16de eeuw), waar tegenwoordig het Musée national de l'Éducation gevestigd is, was ooit een trefpunt met een dubieuze reputatie. Het stond bekend als het 'Huis van de Huwelijken' wgens de vluchtige liaisons die hier ontstonden.

★ Musée national de l'Éducation C1

185 r. Eau-de-Robec - ☎ 02 35 07 66 61 - www.inrp.fr/musee - ♿ - 10.00-12.30 u, 13.30-18.00 u, za. en zo. 14.00-18.00 u - *gesl. di. en feestd. (behalve paas- en pinksterzondag) - € 3 (-18 jaar gratis), gratis tijdens de Nuit des musées en Erfgoeddagen.*

👤 De ruime collectie van het nationale onderwijsmuseum illustreert op een levendige manier de evolutie van het onderwijs (op school en thuis) vanaf de 16de eeuw. Permantente tentoonstelling op de eerste twee verdiepingen over de geschiedenis van de school sinds het begin van de Derde Republiek. Met nagebouwd klasje uit de tijd van Jules Ferry (19de eeuw). Op de tweede en derde verdieping een tweejaarlijkse tentoonstelling: rijk en gevarieerd beeldmateriaal, studieboeken, schoolmeubilair, speelgoed enz.

Het 16de-eeuwse **Pavillon des Vertus** in de Rue du Ruissel, herkenbaar aan de portiek met stenen zuilen, is genoemd naar zijn vrouwenbeelden.

Wandel terug naar de Rue Eau-de-Robec een sla rechts af de Rue des Boucheries-St-Ouen in.

★★ Abbatiale Saint-Ouen C1

April-okt.: 10.00-12.00 u, 14.00-18.00 u; rest van het jaar: 10.00-12.00 u, 14.00-17.30 u - gesl. ma., 1 jan. en 25 dec. Deze harmonieus gebouwde voormalige abdijkerk (14de eeuw) is een pareltje van de rayonnante gotiek. De bouw begon in 1318, maar door de Honderdjarige Oorlog was de kerk pas klaar in de 16de eeuw.

Buitenkant – De **koorsluiting**★★ heeft straalkapellen met afzonderlijke daken en is versierd met ranke lichtbogen en pinakels. De **centrale toren**★ boven de kruising van het transept wordt geflankeerd door torentjes en draagt een hertogelijke kroon. De flamboyante puntgevel boven het grote roosvenster in de gevel van de rechterkruisbeuk is versierd met beelden van heiligen, koningen en koninginnen van Juda. Let op de sierlijke **Porche des Marmousets**: de spitsbogen van het gewelf rusten aan de ene kant niet op zuiltjes, maar zweven op twee hangende sluitstenen.

Interieur – De harmonieuze verhoudingen van het gracieus gebouwde **schip** zijn opvallend. U voelt meteen het enorme evenwicht dat het 144 m lange schip in de vorm van een Latijns kruis uitstraalt. Misschien speelt hier de beroemde gulden snede wel een rol: de zuilen staan 11 m van elkaar en het gewelf is 33 m hoog. Typisch aan dit schip is de indeling in drie bouwlagen: hoge arcaden, een verfijnd opengewerkt **triforium**★ en bovenlichten.

De ranke bouwstijl komt goed tot zijn recht dankzij de warme, stralende lichtinval van de grote **glas-in-loodramen**★★. De alleroudste ramen (van voor 1339) zitten nog steeds in de kapellen rond het koor. De 16de-eeuwse bovenlichten in het schip zijn gewijd aan de patriarchen (noordkant), die in de zuidkant aan de apostelen. Op de twee 15de-eeuwse roosvensters in de kruisbeuken staan het *Hemelse Gerecht* (noordkant) en de *boom van Jesse* (zuidkant). In de as-travee een *Kruisiging* (1960) van Max Ingrand. Guy Le Chevalier maakt het grote roosvenster (1992) aan de westkant, met diepe blauwe, rode en gouden tinten. De imposante orgelkast is van 1630, maar het instrument zelf (4 klavieren, 64 registers en 3914 pijpen) is gemaakt door de 19de-eeuwse orgelbouwer Aristide Cavaillé-Coll. De horizontale pijpen of *chamades* zijn gebouwd zoals Spaanse orgels. Vergulde **hekken**★★ (1747) van Nicolas Flambart sluiten het koor.

Neem bij het verlaten van de kerk de Rue de l'Hôpital.

DE H. DADO, H. AUDOENUS OF H. OUEN?

Ouen werd rond het jaar 600 geboren in het koninkrijk Neustrië. Hij groeide op aan het hof van Chlotarius II, waar hij een administratieve, militaire en religieuze opleiding genoot. Hij werd kanselier van Dagobert en later bisschop van Rouen en schreef de biografie van de H. Elooi, zijn medeleerling en vriend. Ouen nam deel aan het politieke leven in dienst van koningin Bathilde en onderhandelde over de vrede tussen Neustrië en Austrasië. De Normandische monniken (Jumièges, Fécamp, Montivilliers...) hebben veel aan hem te danken. In 684 stierf hij in de buurt van Clichy (nu Saint-Ouen). Zijn lichaam werd naar Rouen overgebracht en in de Chapelle Saint-Pierre-et-Saint-Paul gelegd. Al snel stroomden bedevaarders toe om zijn graf te aanschouwen. Kort daarna werd de kapel naar Ouen vernoemd.

ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

Op de hoek van de Rue des Carmes, gotische fontein La Crosse (hersteld). Aan de overkant, op de hoek van de Rue Beauvoisine en Rue Ganterie, vakwerkhuis. *Ga rechtsaf in de Rue Beauvoisine, die de Rue Jean-Lecanuet kruist, een van de drukste verkeersaders.*

Op de **nrs. 55 en 57 (B1)** in de Rue Beauvoisine staan een kunstig versierd vakwerkhuis met binnenplaats en een renaissancewoning. Via de Rue Beffroy links, met in het eerste stuk ook veel vakwerkpanden (15de en 16de eeuw), bereikt u de Place St-Godard en de gelijknamige **kerk**.

★ Église Saint-Godard B1

1ste en 3de za. van de maand en vooravond van religieuze feesten 15.00-19.00 u. Deze kerk uit de 15de eeuw is een omweg waard vanwege haar **glas-in-loodramen**★, vooral die in de rechterzijbeuk. Het raam (1506) boven een altaar achterin stelt de boom van Jesse voor. Onderaan in het midden staat Jesse omringd door vier profeten; daarboven zijn zoon David met de harp. Daar nog eens boven wordt Maria met Kind vergezeld door enkele koningen, afstammelingen van David. Naast dit raam een Mariavenster met zes panelen uit de 16de eeuw. *Neem bij het verlaten van de kerk de Rue Jacques-Villon tot bij het Musée Le Secq des Tournelles.*

★★ Musée Le Secq des Tournelles B1

☎ 02 35 88 42 92 - www.rouen-musees.com - dag. behalve di. 10.00-13.00 u, 14.00-18.00 u (kassa sluit 40 min. vroeger) - gesl. 1 jan., 1 en 8 mei, 14 juli, 15 aug., 11 nov. en 25 dec. - € 3 (-26 jaar gratis); € 8 combinatiekaartje met het Musée des Beaux-Arts en het Musée de la Céramique. Dit museum in de voormalige Église St-Laurent, een flamboyante kerk, bevat een zeer omvangrijke verzameling siersmeedwerk (3de-20ste eeuw).

In het schip en het transept staan vooral grote stukken tentoongesteld, zoals uithangborden, hekken, balkons en trapeleuningen. Vitrinekasten vol sloten, deurkloppers en sleutels schetsen de evolutie van de Gallo-Romeinse tijd tot de 19de eeuw. De linkerzijbeuk is gewijd aan de slotenmakerij met grendels, sleutelplaten en hendels uit de 15de-19de eeuw. Ernaast staan beelden van Maria (17de eeuw) en Christus (18de eeuw) en Hollandse renaissancemeubels. Mooi altaar in verguld hout (17de eeuw) en religieus smeedwerk. In de rechterzijbeuk ligt huishoudelijk gereedschap: tangen, messen, roosters, beddenpannen, koffie- en kruismolens, strijkbouten en naaigerei.

Kleding- en meubelaccessoires (juwelen, gespen, kammen enz.) en professioneel gereedschap (16de-19de eeuw) van een barbier, timmerman, klokkenmaker, tuinier, slotenmaker, tandarts, chirurgijn enz. liggen uitgestald op respectievelijk de noord- en zuidgalerij van de eerste verdieping.

Terugkeren, de Place Restout kruisen en de hoger gelegen Square Verdrel volgen tot bij het kruispunt met de Rue Faucon waar zich het Musée de la Céramique bevindt.

★★ Musée de la Céramique B1

1 r. Faucon of 94 r. Jeanne-d'Arc - ☎ 02 35 50 31 74 - www.rouen-musees.com - ♿ - dag. behalve di. 10.00-13.00 u, 14.00-18.00 u (kassa sluit 40 min. vroeger) - rondleiding na afspraak - gesl. 1 jan., 1 en 8 mei, 14 juli, 15 aug., 11 nov. en 25 dec. - € 3 (tot 26 jaar gratis), zo. gratis; € 8 combinatiekaartje met het Musée des Beaux-Arts en het Musée Le Secq. Het keramiekmuseum in het 17de-eeuwse Hôtel d'Hocqueville schetst aan de hand van enkele opmerkelijke stukken de geschiedenis van de faïence in Rouen. **De collecties** geven een compleet overzicht van faïence uit Rouen van de 16de-19de eeuw en de geschiedenis van de keramiek in de laatste twee eeuwen.

Het werk van Masséot Abaquesne, rond 1550 de eerste faïencemaker in Rouen, is vertegenwoordigd met vloertegels en apothekersvazen. Na een korte on-

derbreking hervat Louis Poterat (1644-1725) de productie met borden en tegels met blauwe motieven, geïnspireerd op voorwerpen uit Nevers en China. Rond 1670 doet de rode kleur haar intrede onder invloed van Hollandse pottenbakkers die in Poterats atelier werken.

In het begin van de 18de eeuw groeit het aantal grote aardewerkfabrieken en wordt de polychromie (1699) ingevoerd. Bewonder de **hemel- en aardeglobe** van Pierre Chapelle, een meesterwerk van polychrome faiencekunst. Bekijk zeker de reeks **bustes** van de Seizoenen in de vestibule. Vanaf 1720 worden ook de motieven fantasierijker: de 'rayonnante' stijl gebruikt arabesken, de chinoiserieën krijgen blauwe motieven op een ondergrond van oker. Halverwege de eeuw komt de *style rocaille* in zwang met versieringen zoals anjers, rozen, rotspartijen en de enkele en dubbele hoorn des overvloeds, waaruit bloemen, vogels en insecten ontsnappen.

In de laatste zalen staat keramiek uit de 19de en de 20ste eeuw, met stukken uit Sèvres. De **'Vase des Saisons'**, een hommage aan de 18de-eeuwse stijl, of de **Ruhlmannvaas**, een weelderig esthetisch manifest uit de jaren 1930, getuigen van de creativiteit en de extravagantie tijdens twee eeuwen keramiekproductie. In het werk **'Raisins'**, van Arthur Massoule worden keramiek en beeldhouwkunst verenigd.

Loop rond de Square Verdrel tot bij het kruispunt met de Rue Jean-Lecanuet.

★★★ Musée des Beaux-Arts B1

Espl. Marcel-Duchamp - ☎ 02 35 71 28 40 - www.rouen-musees.com - ♿ - dag, behalve di. 10.00-18.00 u (kassa sluit 40 min. vroeger) - zuidvleugel gesl. van 13.00 tot 14.00 u - rondleiding na afspraak - gesl. 1 jan., 1 en 8 mei, 14 juli, 15 aug., 11 nov. en 25 dec. - € 5 (-26 jaar gratis), 1ste zo. van de maand gratis; € 8 combinatiekaartje met het Musée de la Céramique en het Musée Le Secq. Het museum voor schone kunsten is het enige in Rouen dat al sinds het begin van de 19de eeuw gevestigd is in een gebouw dat speciaal voor zijn collectie werd ontworpen. Van 1989 tot 1994 werd het volledig gerenoveerd. De nieuwe indeling is opgebouwd rond een kerngedeelte met enkele zalen en binnenplaatsen ingericht als hal, een ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen en een boekhandel. Dit 'hart van het museum' wordt als het ware omhuld door de 63 zalen met permanente collecties van de 15de eeuw tot nu, verspreid over twee verdiepingen. De collecties staan simultaan opgesteld: bezoekers ontdekken tegelijkertijd de evolutie van de schilderkunst, beeldhouwkunst, edelsmeedkunst, meubelkunst en tekenkunst.

👉 Er is een handige plattegrond beschikbaar bij de ingang. Begin in de zuidvleugel, rechts van de hal, voor een chronologische bezichtiging.

Schilderkunst uit de 15de, 16de en 17de eeuw – Naast enkele Italiaanse primitieven pronken werken van Perugino, Guercino, Giordano en vooral van Veronese (*De H. Barnabas geneest de zieken*) en Caravaggio (*De geseling van Christus*). De Spaanse en Hollandse meesters zijn vertegenwoordigd door onder meer Velázquez en Ribera; Maarten De Vos, Van Dyck en Rubens (*Aanbidding van de herders*). Franse schilders zijn François Clouet (*Badende Diana*), Louis Boullogne (*Ceres of zomer*), Poussin (*Venus schenkt wapens aan Aeneas*), Simon Vouet en Jouvenet. Een van de topstukken van de Vlaamse primitieven is de *Virgo inter virgines* (olie op hout) ook de *Madonna en kind met engelen en heiligen*, genoemd, van Gerard David (ca. 1460-1523).

De 18de eeuw – 2de verdieping, zuidvleugel. De belangrijkste schilders hier zijn Lancret (*De Baadsters*), Fragonard (*De Wasvrouwen*), Van Loo (*Maagd met Kind*) en Traversi (*De Muziekles*). Bekijk ook de mooie Napolitaanse kerststal met negentig figuurtjes en een terracotta van Caffieri, die Pierre Corneille

ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

voorstelt. Let ook op het meubilair, horlogewerk en het schaalmodel van het stadhuis van Rouen van de hand van Le Carpentier.

De 19de eeuw – Zowel wat betreft kwantiteit als kwaliteit vormt deze afdeling het hoogtepunt van het museum. Alle stromingen zijn er te vinden, van **neoclassicisme** tot **impressionisme** en **symbolisme**. Van Ingres (*De Schone Zelia, Portret van Madame Aymon*) tot Monet (*Rue Saint-Denis, Portaal van de kathedraal van Rouen, grijs weer*) zijn bijna de grootste meesters vertegenwoordigd: David, Géricault, Degas, Caillebotte, Corot, Fantin-Latour, Millet, Moreau, Sisley, Renoir en nog vele anderen.

In de Salle du Jubé schittert de grote romantische beeldhouwkunst uit de 19de eeuw met vijf werken van David d'Angers, waaronder een authentiek gipsafgietsel voor het monument van Bonchamp. Aan de overkant en aan de zijkant hangen twee interessante doeken: *De rechtbank van Trajanus* van Delacroix en *Les Énergés de Jumièges* van Luminais.

De 20ste eeuw – Ook deze periode doet niet onder voor de rest met onder meer Modigliani, Dufy (*De Seine*) en de gebroeders Duchamp. Hedendaagse afdeling met Dubuffet, Nemours enz.

Neem de Allée Eugène-Delacroix, daarna links de Rue Ganterie.

In de lieflijke **Rue Ganterie**★ (B1) staan nog enkele fraaie vakwerkhuisen (in tegenovergestelde richting, naar de Place Cauchoise, krijgt deze straat de naam **Rue des Bons-Enfants**, met tal van vakwerkpanen, waaronder enkele uit de 15de eeuw; op **nr 22**, een huis met gebeeldhouwde figuren.)

Sla rechts af de Rue des Carmes in en nog eens rechts naar de Rue aux Juifs die langs het Palais de Justice loopt.

★★ Parlement de Normandie - Palais de Justice B1

Dit schitterende gerechtsgebouw uit de vroege renaissance (15de eeuw-begin 16de eeuw) werd opgetrokken voor de Échiquier de Normandie (gerechtshof).

VAKWERKHUIZEN

In Rouen ziet u vakwerkarchitectuur van de middeleeuwen tot het einde van de 18de eeuw. De welig tierende eik was ideaal materiaal, tegelijk gemakkelijk bewerkbaar en bijzonder duurzaam.

Een vakwerkhuis bestaat uit twee delen:

Skelet – Verticale balken, zware binnenbalken en regels (horizontale gevelbalken) waarborgen de stevigheid van het geheel en dragen de vloeren en de kapconstructie. Een stenen onderbouw isoleert tegen vocht.

Vakwerk – Bestaat uit kleine staande balken of stijlen, die de regels dichtmaken en ondersteunen. Schuin geplaatste balken (schoren) of andreas-kruisen maken het skelet onwrikbaar. De tussenschotten worden gevuld met pleisterkalk of *hourdis*. Het geraamte kan lichtjes kromtrekken of zelfs worden gedemonteerd en getransporteerd.

Uit zuinigheid en wegens plaatsgebrek worden de bovenverdiepingen vaak uitkragend (vooruitspringend) gebouwd. In 1520 wordt deze techniek verboden in Rouen. Flinke consoles (kraagstenen) tegen de gevelbalken ondersteunen de uitbouw, die bestaat uit twee horizontale balken boven elkaar met een ruimte ertussen. Later worden de begane grond en soms de eerste verdieping uit steen opgetrokken en groeit het aantal verdiepingen. In de schuine leiendaken zitten dakvensters. Ook de zuid- en westgevels worden bedekt met leisteen om ze te beschermen tegen regen (*essentage*).

Middeleeuwse vakwerkhuisen

J. Frumm / Hemis.fr

1

Het werd in de 19de eeuw herbouwd, maar raakte in 1944 zwaar beschadigd. Aan het **voorplein** - waar opgravingen een Hebreeuws bouwwerk (12de eeuw) aan het licht brachten - staat een groot gebouw met twee zijvleugels. Dit is tot op heden het oudste joodse gebouw in Frankrijk. *Rondleiding - inlichtingen bij het Office de Tourisme op ☎ 02 32 08 32 40.*

De **voorgevel**★★ (1508-1526) is met veel gevoel voor nuance gedecoreerd; de versieringen weerspiegelen goed de artistieke opvattingen uit de renaissance. Onderaan is de decoratie vrij sober, maar ze wordt met elke verdieping rijker om te eindigen in een woud van geciseleerde stenen: een wirwar van pinakels, klokjes, steunbogen en frontalen, met her en der monumentale dakvensters. In het midden prijkt een torentje met gebroken hoeken. De stenen trap van de linkervleugel leidt naar de voormalige **Salle des Procureurs** met een fraai houten plafond.

★ Place du Vieux-Marché A1

Deze buurt staat vol oude vakwerkhuisen (16de-18de eeuw). Op het plein werden veroordeelden in de middeleeuwen aan de schandpaal genageld of terechtgesteld. Nu staan er moderne markthallen, de Église Ste-Jeanne-d'Arc, een museum en een **nationaal monument**: het '**Kruis van de Rehabilitatie**', op de plek van de brandstapel waarop Jeanne d'Arc op 30 mei 1431 werd verbrand. Aan de noordkant werd de onderbouw van de schandpaal blootgelegd en aan de zuidkant is het tracé zichtbaar van de tribunes van de rechters in het proces tegen Jeanne d'Arc.

Église Sainte-Jeanne-d'Arc – ☎ 02 32 08 32 40 - april-okt.: 10.00-12.00 u, 14.00-18.00 u, vr. en zo. 14.00-18.0 u; rest van het jaar: 10.00-12.00 u, 14.00-17.30 u, vr. en zo. 14.00-17.30 u - gesl. 1 jan. en 25 dec.

Deze in 1979 voltooide kerk heeft de vorm van een omgekeerd schip. Ook voor het dak zochten de bouwers inspiratie in de scheepsbouw: het is bedekt met schubben van leisteen of koper. De dertien glas-in-loodramen in renaissancestijl komen uit de in 1944 verwoeste Église St-Vincent. Ze vormen een **groot glas-in-loodraam**★★ van 500 m², dat op schitterende wijze het